
A „Lépések egy átlátható kirendelt védői rendszer irányába” projekt

Magyar Helsinki Bizottság

dr. Kádár András Kristóf társelnök

Magyar Helsinki Bizottság

2012. február 24.

1. A projekt háttere: a kirendelt védői rendszer strukturális problémái

1.1. A jelenlegi kirendelt védői rendszer hatékonyságára vonatkozó adatok

1.2. A kirendelt védői rendszer hatékonysági deficitjének okairól

1.3. A kirendelési funkció

2. A kirendelési gyakorlat alternatív modelljének tesztelése

2.1. Az alternatív modell bemutatása

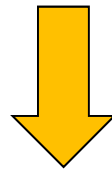
2.2. Az alternatív modell működésére vonatkozó adatok elemzése

2.3. A kirendelt védői tevékenység értékelése

3. Az alternatív modell tesztelésének konklúziói

1.1. A jelenlegi kirendelt védői rendszer hatékonyságára vonatkozó adatok

- az állampolgári jogok országgyűlési biztosának vizsgálata (1996)
- Fenyvesi Csaba kutatása (1998–1999)
- ORFK-vizsgálat (2006)
- a Magyar Helsinki Bizottság kutatása (2003)
- a Magyar Helsinki Bizottság kutatása (2008)

hatékonysági deficit

1.2. A kirendelt védői rendszer hatékonysági deficitjének okairól

Alapvető ok:

a rendszer működtetésével kapcsolatos feladatok és felelősségek szerkezetének töredezettsége

Ellátandó funkciók:

- kirendelési funkció
 - egyéni minőségbiztosítás
 - általános minőségbiztosítás
 - költségvetési funkció
-

1.3. A kirendelési funkció

Ütv. 35. § (1)-(2) bekezdése
Be. 48. § (1) bekezdése

A nyomozati szakban a védőt a nyomozó hatóság rendeli ki és választja ki; diszkrecionális döntés.

A védői függetlenség és a hatékony védelemhez való jog
érvényesülésének veszélyeztetése; átláthatatlanság

Gyakorlati következmények pl.: bizalomhiány, aránytalan
kirendelési gyakorlat, alacsony védői aktivitás

A kirendelési gyakorlat számokban I.

Közérdekű adatkérés:

az illetékességi területükön a hatáskörükbe tartozó ügyekben 2008-ban/2007-ben kirendelt védők neve, illetve egyes ügyvédekre lebontva a kirendelések száma

Elemzett adatok:

- 6 megyei rendőr-főkapitányság
- 37 helyi rendőrkapitányság
- 6 budapesti kerületi kapitányság

Konklúzió: a kirendelések aránytalan eloszlása szinte minden érintett rendőri szervnél

A kirendelési gyakorlat számokban II.

Helyi kapitányságok

Legtöbbet kirendelt védő:

- 19 kapitányság: az ügyek több mint harmadában ugyanazt a védőt rendelték ki
- 7 kapitányság: az ügyek több mint felében ugyanazt a védőt rendelték ki (54%-82%)

Első három legtöbbet kirendelt védő:

- 18 kapitányság: az ügyek több mint 70%-ában ugyanazt a három védőt rendelték ki (legmagasabb arányok: 96%-92%)

Eltérés az egyenletes eloszláshoz képest:

- legtöbbet kirendelt védők: minden esetben jelentős az eltérés
 - 10 esetben több mint 10-szeres az eltérés (legmagasabb érték: 31)
-

A kirendelési gyakorlat számokban III.

Kirendelhető vs. ténylegesen kirendelt védők

- A kutatás során a kiindulópont: ténylegesen kirendelt védők; a kirendelhető védők számának alapulvétele feltételezhetően nagyobb aránytalanságokat eredményezne
- A jegyzékből való „válogatás” nem eleve „káros” az ügyvédek specializációjára tekintettel, de rendszerszinten nem elfogadható az a megoldás, hogy a kirendelő hatóság dönti el, ki esik a „valóban” kirendelhető védők körébe

Az egy védőre jutó ügyek irreálisan magas száma

- 10 védő kapott évi 200-nál több kirendelést, 15 védő évi 120 és 200 között
- Legmagasabb ügyszámok (nem ügyvédi iroda): 453, 372, 295
- Az ügymennyiség önmagában jelentősen megnehezítheti a megfelelő minőségű védői munkát

2.1. A kirendelési gyakorlat alternatív modelljének bemutatása I.

- Cél: a kirendelési gyakorlat arányosítása és racionalizálása, átláthatóvá tétele
 - 3 projekthelyszín: Szarvasi Rendőrkapitányság, Szombathelyi Rendőrkapitányság, BRFK X. Kerületi Rendőrkapitányság
 - Tesztidőszak: 2010. október 1. - 2011. április 30.
 - Az ügyvédi kamarák által rendelkezésre bocsátott ügyvédi jegyzék
 - A RobotZsaruba integrált, véletlenszerű, de arányos ügyelosztást eredményező program alkalmazása
 - A program automatikusan felajánlott egy védőt a kirendelést végző számára, amelyet az vagy elfogadott, vagy másik védőt igényelt → indokolási kötelezettség 2011. február 1-jétől
-

2.1. A kirendelési gyakorlat alternatív modelljének bemutatása II.

- Ügyvédek kategorizálása: 1. szívesen vállalnak kirendelést; 2. nem szívesen vállalnak kirendelést, de büntetőjog a profiljuk; 3. nem szívesen vállalnak kirendelést, és nem is büntetőjog a profiljuk.
- Védő kiválasztása az 1. kategóriában:
 - véletlenszerű választás, az első körben bárkire eshet a választás
 - következő kör: az, akinek már van kirendelése, csak akkor választható, ha senkit nem lehet kirendelni a kevesebb kirendeléssel rendelkező védők közül (ha a kirendelés megghiúsul, újabb védőkérés lefuttatható)
- A 2. kategóriába sorolt védők közül csak abban az esetben választ a program, ha az 1. kategóriás védők közül az adott ügyben senkit nem tudtak kirendelni ~ 3. kategória

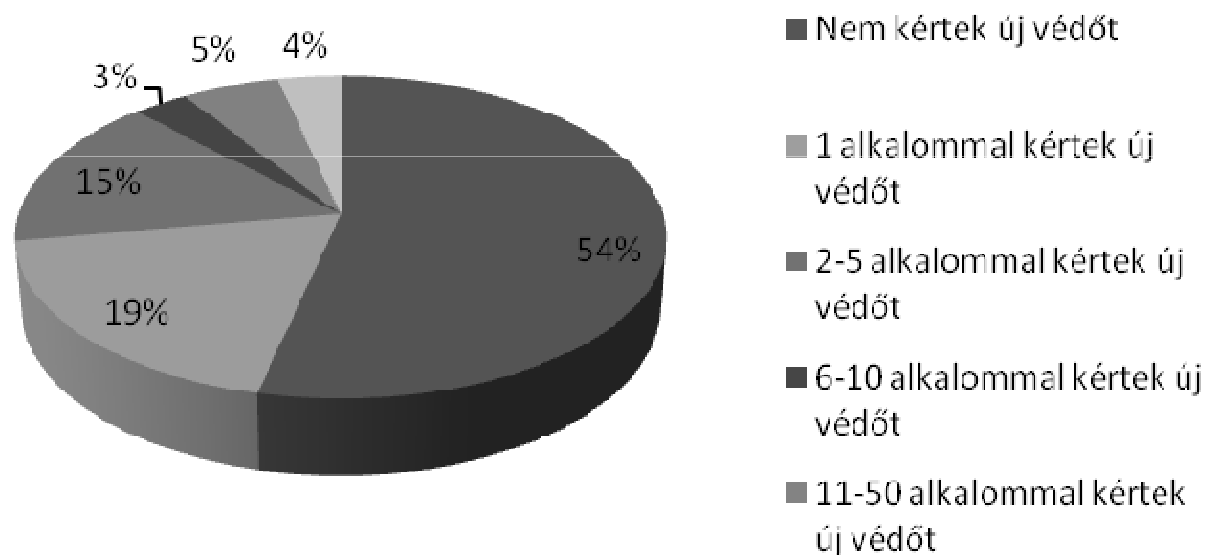
2.2. Az alternatív modell működésére vonatkozó adatok elemzése I.

	Védőkérések száma	Ügyek száma	Egy ügyre jutó védőkérések átlagos száma
Budapest, X. kerület	1 260	251	5 [5,0]
Szarvas	448	63	7 [7,1]
Szombathely	1 673	193	9 [8,67]
Összesen	3 381	507	7 [6,67]

A védőkérések számának maximuma:
Szombathely - 225, Budapest -133, Szarvas - 56

2.2. Az alternatív modell működésére vonatkozó adatok elemzése II.

A projekthelyszíneken együttesen

2.2. Az alternatív modell működésére vonatkozó adatok elemzése III.

Az egy ügyre jutó védőkiutendelések átlagos száma

	A vizsgált időszakban együttesen	Nincs indoklási kötelezettség	Van indoklási kötelezettség
Budapest, X. kerület	5	7	2
Szarvas	7	11	3
Szombathely	9	14	3
Összesen	7	11	3

2.2. Az alternatív modell működésére vonatkozó adatok elemzése IV.

Indoklási kötelezettség

Nem éri el.	56
Nem ér rá a kirendelt védő.	19
Érdekellentét.	7
A védő nem helyi.	5
Büntetőügyben nem dolgozik.	5
Hibás a telefonszám, nincs telefonszám.	3 + 3
Beteg a védő.	2

- 171 esetben nincs érdemi indokolás: Space/Enter, 73 esetben értelmetlen karakterhalmaz (pl. „Dsssssssssssss”)
- Nem rendeltetésszerű használat: „Én akarok választani.”, „Másikat kérek.”, „Miért kellene indokolni?”

2.3. A kirendelt védői tevékenység értékelése I.

Cél a kirendelt védői munka szakmai színvonalának emelése is.

A tesztidőszak alatt és az azt megelőzően indult ügyek elemzése a kirendelt védői tevékenység szempontjából

Az értékelés akadályai:

- alacsony elemszám (összesen 115 ügy)
- a modell nem rendeltetésszerű használata
- hiányos iratok

- Értékelt adatok: első gyanúsított kihallgatás (jelenlét és védői aktivitás; iratismertetés (jelenlét és védői aktivitás)
- Pozitív tendencia

2.3. A kirendelt védői tevékenység értékelése II.

	Védői jelenlét kihallgatáson	Védői jelenlét iratismertetésen	Iratmásolat kéérése
Szarvas, új ügy	3	12	6
Szarvas , régi ügy	0	3	0
Szombathely, új ügy	9	10	9
Szombathely, régi ügy	1	3	1
Budapest, új ügy	6	5	5
Budapest, régi ügy	6	4	2

3. Az alternatív modell tesztelésének konklúziói

Működőképes, az arányos és a kirendelő hatóságtól független, átlátható kirendelési gyakorlatot biztosító modell

Megoldandó kérdések:

- Az ügyvédek valódi kategorizálása
- Naprakész, rendszeresen frissített kirendelt ügyvédi jegyzék biztosítása
- A „nem helyi” védők problémájának megoldása
- Az indokolási kötelezettség kapcsán annak biztosítása, hogy
 - a kirendelő valóban eleget tegyen indokolási kötelezettségének, és
 - érthető és a modell célja szempontjából elfogadható válaszok szülessenek

Magyar Helsinki Bizottság

Köszönöm a figyelmet!

Trust for Civil Society
in Central and Eastern Europe
